

Шевченко Т.Є.

канд. техн. наук, доцент, НТУУ «КПІ»

Довбиш Н.О.

студентка ФММ, НТУУ «КПІ»

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ВИНОРОБНОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ

У статті проаналізовано сучасні тенденції та проблеми розвитку виноробної галузі України. Надано рекомендації щодо забезпечення конкурентоспроможності напрямків розвитку виноробних підприємств.

Ключові слова: конкурентоспроможність, конкуренція, глобалізація, високотехнологічні продукти, виробництво, інновації.

Вступ. Виноградарство та виноробство в Україні традиційно були важливими видами економічної діяльності. Інтеграція України до СОТ та незбалансована державна політика у цій сфері призвели до неспроможності виноробних підприємств ефективно працювати у жорсткому конкурентному середовищі. Сучасні проблеми вітчизняної виноробної галузі та підвищення конкурентоспроможності цих підприємств досліджувались вітчизняними фахівцями, такими, як Р.А.Футхутдінов, І.З.Должанський, Т.О.Загорний, М.І.Шаповал та інших[1], однак негативні зміни економічної ситуації в країні свідчать про необхідність подальшого пошуку шляхів вирішення проблем.

Постановка завдання. Основним завданням даної статті є дослідження сучасного стану виноробних підприємств, висвітлення актуальних проблем їх функціонування, а також виявлення пріоритетних напрямків розвитку цих підприємств для забезпечення їх конкурентоспроможності.

Результати дослідження. Виробництво вин у всіх країнах світу починається з вирощування винограду, оскільки виноград є основною і головною сировиною для виробництва цього напою. Виноробна промисловість включає всі види діяльності, пов'язані з виробництвом і переробкою винограду, а саме виноградарство технічних сортів, призначених для промислової переробки; первинне виноробство (виробництво виноматеріалів з винограду); вторинне виноробство (переробка виноматеріалів у вино).

Виробництво вин має такі особливості, такі як повна залежність виробництва вина від якості та кількості винограду; виготовлення високоякісних марочних вин, шампанського за класичною технологією, що потребує багато часу, та іноді налічує роки; тривалість виготовлення вин уповільнює обертання коштів, тому виноробні підприємства потребують значних інвестицій; необхідність використання спеціальної тари для розливу вина та особливих місткостей для зберігання, перевезення та витримки виноматеріалів [2].

В цілому, виробництво вина в Україні у 2011 р. порівняно з 2003 роком скоротилося на 28,3 %, а ігристих вин навпаки збільшилося – на 45,9 %. Починаючи з 2006 р. відбувалося незначне збільшення виробництва, як вина виноградного, так і вина ігристого, що за думкою експертів пов'язано із:

- завершенням первинного перерозподілу ринку міцного алкоголю та збільшенням недержавних інвестицій у виноробну галузь;
- створенням перших вітчизняних «виногорілчаних конгломератів», які виходять на ринок із значними обсягами товарів та переконливими рекламними бюджетами;
- зміною структури споживання алкоголю[2].

Однією з проблем виноробної галузі є низька конкурентоспроможність продукції, що заважає підприємствам успішно реалізовувати продукцію не тільки на внутрішньому, а і на зарубіжних ринках. Відомо, що одним із ефективних методів підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції є впровадження на підприємствах Системи управління якістю і саме це рішення з великою вірогідністю допоможе поліпшити параметри, котрі в даний час знижують конкурентоспроможність вина.

Забезпечення якості відповідно до міжнародного стандарту ISO-9001 можна визначити як сукупність планованих і систематично проведених заходів, що створюють необхідні умови для виконання кожного етапу життєвого циклу товару (винопродукції) так, щоб продукція задовольняла певним вимогам за якістю[3]. Управління якістю включає прийняття рішень, чому передує контроль, облік, аналіз. Управління якістю винопродукції – це управління технологічними процесами, виявлення різного роду невідповідностей у продукції, виробництві або самій системі якості й усунення не тільки виявлених невідповідностей, але й причин їх виникнення. Поліпшення якості винопродукції – це постійна управлінська діяльність виноробницького підприємства, направлена на підвищення якості продукції, вдосконалення елементів виробництва і самої системи якості підприємства.

Система управління якістю винопродукції має бути розроблена з урахуванням специфіки діяльності підприємства виноградарсько-виноробницької галузі і відповідних елементів, приведених в Міжнародних стандартах ISO серії 9001[4]. Керівництво підприємства повинне чітко визначити, які саме стандарти або нормативні документи будуть базою для системи менеджменту. На сьогоднішній день для підприємств виноградарсько-виноробницької галузі застосовні наступні міжнародні стандарти:

- ISO 9001:2000 – «Системи менеджменту якості. Вимоги»;
- ISO 14001:2004 – «Системи екологічного менеджменту. Вимоги»;
- HACCP – Аналіз ризиків і критичні точки контролю;
- OHSAS 18001:1999 – «Системи управління безпекою і здоров'ям на виробництві»;
- ISO 22000:2005 – «Системи управління безпекою харчових продуктів. Вимоги до будь-якої організації харчового ланцюга».

Графічно взаємозв'язок даних стандартів можна представити у вигляді схеми, представленої Рис.1.

З рисунка видно, що всі наведені стандарти тісно взаємозв'язані між собою і, вибравши навіть один стандарт, заочно враховуватимуться вимоги інших стандартів. Керівництво може прийняти рішення – використовувати один або групу стандартів. На нашу думку, найбільш відповідним є такий підхід: за основу системи менеджменту якості на виноробному підприємстві необхідно прийняти стандарт ISO 9001:2000 як найбільш комплексний і охоплюючий велику частину системи управління підприємством, і його вимоги в майбутньому доповнити стандартом ISO 22000:2005 або принципами HACCP, а потім система може інтегруватися з ISO 14001 і OHSAS 18001.

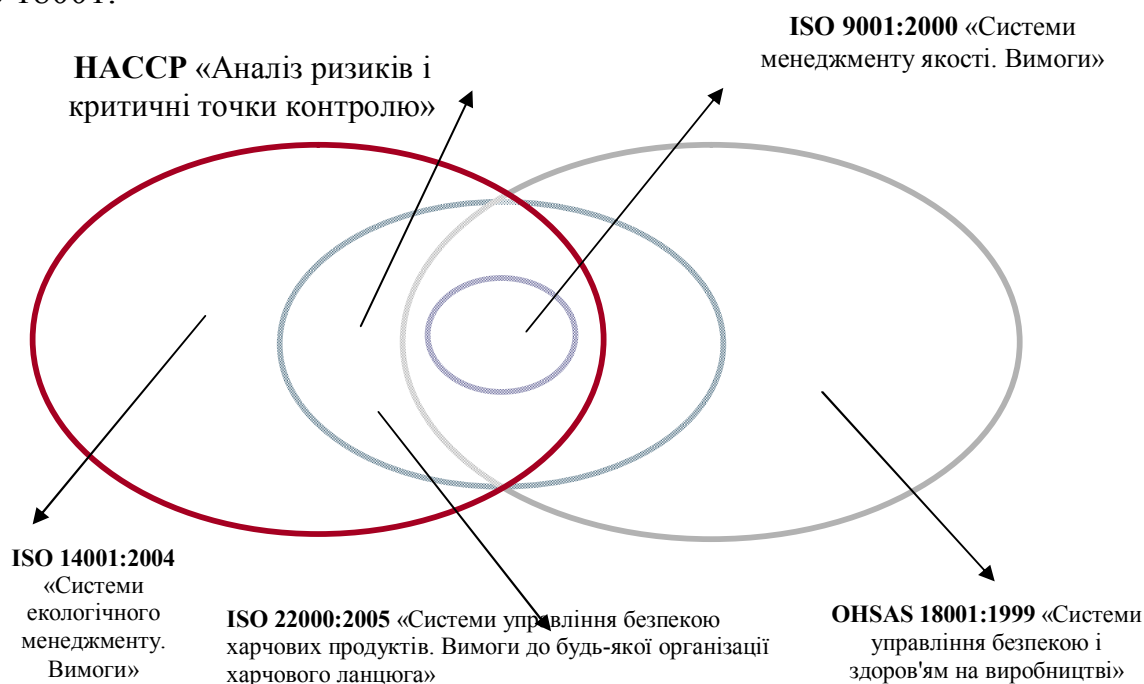

Рис.1 Взаємозв'язок міжнародних стандартів виноградарсько-виноробній галузі

Контроль за якістю українських вин передбачений Законом «Про виноград і виноградне вино» [2]. Відповідно до нього, функції контролю покладені на Державну інспекцію з виноробства і виноградарства, яка функціонує при спеціально уповноваженому центральному органі виконавчої влади з питань харчової і переробної промисловості. Її головними завданнями є контроль за станом і якісним складом сировинної бази виноробства, дотриманням технологічних правил переробки винограду, обробки виноматеріалів з метою запобігання фальсифікації вин, вермутів, коньяків і брендів України.

Висновки. Проведені дослідження показали, що на сьогоднішній день існує невідкладна потреба у підвищення конкурентоспроможності продукції підприємств виноробної галузі.

До загальних рекомендацій можна віднести такі, як підвищення якості вітчизняної сировини та встановлення обмежень на імпорт сировини; встановлення обов'язкової сертифікації імпоротної продукції; інвестування в оновлення технічної бази підприємств; підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції на ринку; підвищення культури споживання вина в Україні із застосуванням маркетингових заходів (шляхом організації виставок та проведення дегустацій вин та таке інше). Але всі ці заходи залежать не тільки від підприємства, а крім того потребують додаткових капіталовкладень, тому на нашу думку першочерговою задачею підвищення конкурентоспроможності продукції підприємств виноробної галузі можна вважати впровадження на підприємстві сучасної системи управління якістю, в основу якої покладені Міжнародні стандарти ISO серії 9001.

Список використаних джерел

1. Должанський І.З., Загорна Т.О. Конкурентоспроможність підприємства: [Навч. посібник]. – К.: Центр навчальної літератури, 2010. – 346 с.
2. Мішин Ю.В. Економічні основи організації конкурентоспроможності підприємств: Підручник – К.: «Освіта», 2011 г. – 234 с.
3. Савченко І.Ю., Козак Ю.І., Єхануров Ю.І. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств: [Навчальний посібник]. – К.: Центр навчальної літератури, 2009. – 460 с.
4. Свиткин М.З., Мацуга В.Д., Рахлин К.М. Менеджмент качества и обеспечение качества продукции на основе международных стандартов ISO СПб.: Изд-во Спб картфабрика ВСЕГЕЙ, 2009. – 403 с.
5. Хамел Г., Прахалад К.К. Конкуренція майбутнього: Посібник, пер. з англ. – К.: ВАТ «Олімп-Бізнес», 2002. – 385 с.

Шевченко Т.Е.

канд. техн. наук, доцент, НТУУ «КПІ»

Довбыш Н.А.

студентка ФММ, НТУУ «КПІ»

ОБЕСПЕЧЕНИЕ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ ВИНОДЕЛЬЧЕСКОЙ ОТРАСЛИ В УКРАИНЕ

В статье проанализированы современные тенденции и проблемы развития винодельческой отрасли Украины. Даны рекомендации по обеспечению конкурентоспособности направлений развития винодельческих предприятий.

Ключевые слова: конкурентоспособность, конкуренция, глобализация, высокотехнологичные продукты, производство, инновации.

Shevchenko T.E., Dovbysh N.O.

ENSURE THE COMPETITIVENESS OF THE WINE INDUSTRY ENTERPRISES IN UKRAINE

The paper analyzes current trends and problems of the wine industry of Ukraine. The recommendations on competitiveness trends of wineries.

Keywords: competitiveness, competition, globalization, high-tech products, production, innovation.

Aneta Sokół, Anna Owidia Surmacz

PhD; Department of Enterprise Economics, Faculty of Management and Economics of Services; University of Szczecin, Poland

ASSESSMENT OF THE EFFECTIVENESS OF MERGER PROCESS ON THE BASIS OF THE EXPERIENCE OF THE POLISH TRANSACTORS

The article presents the nature and complexity of the merger and acquisition process – transactions resulting from selection of an external development path by enterprises. In addition, the basic grounds for undertaking these projects in the context of their influence on the broadly-understood development, long-term effectiveness as well as growth of the organization's value have been described. The purpose of this article is to present the basic activities (stages and phases) connected with the mergers / acquisitions process necessary for achievement of success and desired economic and non-economic advantages by participants of the transactions. Furthermore, to describe the market of mergers and acquisitions in Poland in the greatest possible detail, the theoretical reasoning has been complemented with results of an empirical study (opinions of merger transactions participants themselves have also been presented).

Keywords: developing countries; mergers and acquisitions of enterprises; economists; strategy planning; international research methods.

Introduction. Mergers and acquisitions are complex economic projects requiring coordination of actions in the following areas: economic, legal, technical, social, cultural, political and organisational. They initiate long-term changes in the functioning of all parties of transaction. Moreover, merger process of enterprises is expensive and requires differentiated competencies, and therefore, one of the conditions for successful mergers and acquisitions of economic entities is an appropriately prepared merger process, conduction of business negotiations and implementation of companies.

In the literature of the subject matter, in view of the complexity of merger and acquisition process, the different classifications of phases (structures of merger process) are presented. Sample phases (stages) of mergers and acquisitions from the point of view of various authors are presented in table 1.